

**Skogsbanken**

Vi är vad vi gör.



## Förprojekt 2024-2025

<b>1. Projektöversikt</b>	<b>9</b>
1.1. Introduktion	9
<b>2. Bakgrund och behovsanalys</b>	<b>10</b>
2.1 Analys av behov SB vill adressera	10
(Omställning)	10
(Skogen)	11
(Grönt stadsbyggande)	14
(Bankmarknaden i Norden)	15
2.2 Utmaningar i dagens finansiella nordiska system	18
2.3 EUs taxonomi och begreppet hållbar	20
<b>3 Målsättningar och målgrupper</b>	<b>21</b>
3.1 Målbeskrivning	21
3.2 Målgrupper och beskrivning av hur SB vill betjäna dessa	23
(bostadslån)	24
(investerande, sparande)	25
(långsiktighet)	26
(lokal fokus)	26
<b>4 Juridisk och organisatorisk struktur</b>	<b>27</b>
4.1 Juridisk uppbyggnad	27
4.2 Översikt av organisationsstruktur	27
4.3 Samarbetspartners	28
<b>5 Finansieringsplan</b>	<b>28</b>
5.1 Fas 1 - Analyskapital	28
5.2 Fas 2 - Uppstart	29
5.3 Potentiella källor till finansiering i fas 1 och 2	29
<b>6 Riskbedömning</b>	<b>29</b>
6.1 SWOT-analys, identifiering av potentiella risker och utmaningar	29
6.2 Plan för riskhantering	31
<b>7 Förväntade resultat</b>	<b>31</b>
7.1 Mål för succé och hur de vill bli mätt	31
7.2 Indikatorer som kan evaluera verksamheten	32
<b>8 Marknadsanalys</b>	<b>32</b>
8.1 Marknaden, konkurrenter och potentiella samarbetspartners	32
8.2 Tjänster och produkter som SB erbjuder	33
<b>9 Regulatoriska och juridiska aspekter</b>	<b>33</b>
9.1 Sammanfattning extern rapport	33
<b>10 Tidsplan</b>	<b>34</b>
10.1 Utmaningar och hantering	34

<b>11 Kommunikationsplan</b>	<b>34</b>
11.1 Planläggning av kommunikationsplattform	34
<b>12 Konklusion</b>	<b>35</b>
12.1 Sammanfattning av de viktigaste punkterna	35
<b>13 Litteratur</b>	<b>37</b>
Slutnoter	39

# 1. Projektöversikt

## 1.1. Introduktion

Banker, precis som alla andra sektorer, behöver bidra till omställningen samhället står mitt i. En ny grön tid avlöser vår anthropocene tidsepok i en omställning vars omfång kan liknas vid den industriella revolutionen, fast med omvänt fotavtryck.

I våra västliga samhällen fungerar bankerna som primus motor. Både näringsliv och privathushåll är direkt beroende av det finansiella lånesystemet bankerna tillhandahåller. I detta system är det fler och fler som önskar att ta tydliga val som bidrar till att påskynda hastigheten till ett mer hållbart samhällsbyggande.

Genom att skapa en helt grön bank där skogen och stadsbyggande står i centrum, menar vi att den nordiska banksektorn kompletteras. Gröna lån är det enda som finns hos oss, det vill säga att alla projekt som beviljas lån har ambitiösa klimat- och miljömål. Vi jobbar efter devisen - skogens flerfunktionalitet för samhället. Våra kunder ska se bankens kärnvärden: levande skogar, stadsbyggande av och med träd och målmedvetna forskningsanslag till utvecklingen av Nordens gröna guld.

”Vad felar världen?” Det är den berömda frågan som den brittiske författaren Chesterton ställde år 1910. Istället för att försöka förstå vad som felar världen, har det nu blivit lättare att ställa frågan omvänt: Vad är fortsatt riktigt? skriver ekonomen Wilhelm Röpke efter andra världskriget.<sup>i</sup> Vad som faktiskt är riktigt kan alla mena något om, statliga demokratiska organ kan ge riktlinjer och näringslivet kan följa upp och arbeta för det forskningsvärlden lyfter fram som essentiellt.

Skogsbanken (härefter SB i detta dokument) menar att naturen är precis lika riktig som den alltid har varit, och vi vill påta oss ett moraliskt ansvar gentemot naturen, mot våra kunder och med våra samarbetspartners. Detta ansvar som omfattar hela organisationen sätter det långsiktiga framför det kortsiktiga. Vår vision som detta dokument ger en översikt av, tar initiativ för det som borde vara den femte givna grundpelaren<sup>ii</sup> i våra samhällen: Naturen.

Oslo / Stockholm augusti 2024

Vi noterar att det efter sammanställningen av materialet publicerats en rad olika rapporter, vilka alla kan vara relevanta i det fortsatta arbetet.

## 2. Bakgrund och behovsanalys

### 2.1 Analys av behov SB vill adressera

Nedan följer en analys av respektive kärnområde i SB. Vilken potential som finns i skogen, hur hållbara skogar och hållbara städer hänger samman, och var finansmarknaden befinner sig i detta, analyseras fram med bakgrund i det senaste från respektive fält.

En av vår tids kanske främsta tänkare, Naomi Klein, visar till historien när hon menar att kriser ger kraft till ändring. Vad som definieras som en kris är inte alltid tydligt. Att världskrig och pandemier är kriser råder det ingen tvivel om. Men att det nordiska skogsbruket är ohållbart, att vi i mångt och mycket utvecklar våra städer med kort tidshorisont och att denna ohållbarhet springer ut från marknadsstyrda kapitalsystem, det råder det delade meningar om, framför delade ekonomiska åsikter.

SB menar att pågående omställning sträcker sig rakt ut i våra skogar, och rakt in i våra städer, och genom våra finansiella system. Vi ser detta som en möjlighet att bryta vad vi menar är en ohållbar spiral som föranlett klimatkrisen. SB tror att det går att använda dagens finansiella system för att i mycket större grad skapa tillsammans, människor emellan, natur och människor emellan. SB startar inte efter en kris, vi satsar mitt i pågående kriser.

#### **(Omställning)**

I arbetet mot att bli världens första klimatneutrala kontinent innan 2050, som är ett av EUs mål (The European Green Deal), står alla nordiska länder med utmaningar att uppnå nollutsläppsmålet innan 2050. Att det redan 25 år före 2050 ser svårt ut att uppnå dessa mål sätter ljus på hur komplex situationen är. Att förändra existerande kulturer och beteendemönster tar tid.

Naturen är i dag i princip gratis att förstöra, många gånger med exploatering som enda argument.<sup>iii</sup> Att jobba med att ställa om samhället, och på samma gång rasera natur, förefaller för de flesta som en samtida paradox. Vi menar att det är viktigt att aktivt se på hur värdesättning (sett i pengar) påverkar hur vi relaterar till naturen, och till varandra som människor, för att undvika denna typ av systembeteende.<sup>iv</sup> Vi menar att det ska vara dyrt att förstöra natur.

I kampen om naturen har naturens egen upplevda primärfärg, grön, fått ett brett användningsområde. Begrepp som 'grön ekonomi' har triggat kritiker som menar att ordet grön / grönt, många gånger används utan egentlig substans och istället mer som en

vilseledande dimridå för konsumenten.<sup>v</sup> SB önskar att visa att just användandet av ordet grön för oss betyder en verksamhet som är just grön och hållbar. Helt enkelt för att det är det vi är och står för.

2017 utarbetade UNFF (United Nations Forum on Forests, etablerat 2000) en strategi för FN om att stärka arbetet med hållbar förvaltning av världens skogar. Målen handlar om att minska avskogning globalt, utveckla ekonomiska, sociala och miljömässiga värden av skog, stärka och öka skogsskyddet, mobilisera ökad finansiering och vetenskaplig och tekniskt stöd till hållbart skogsbruk, öka skogens bidrag till att nå de globala hållbarhetsmålen och öka samarbetet på alla nivåer i FN-systemet, och på tvärs av sektorer och intressenter.<sup>vi</sup>

SBs fundament baserar sig på dessa 6 målsättningar, som är en vision för skogen 2030. Genom att arbeta med denna målbild för skogen, vill tydliga synergieffekter uppstå menar vi: grönare städer och därmed grönare urbana levnadsvillkor.

Hur våra samhällen värdesätter skogen vill vara upp till oss själva att bestämma. SB ambitionsnivå är att bli en av de ledande aktörerna i Nordens som verkar för gröna finansiella val. Genom att satsa målmedvetet är vi övertygande om att vår tro på skogen kommer att smitta över också på andra.

Stadsbyggande, forskning, skogsförvaltning, samhällsförändringar, sker över tid. Att satsa med skogen som utgångspunkt, belyser SBs långsiktiga perspektiv i en värld som för stunden inte har tid.

### **(Skogen)**

Det blir ganska snabbt många och stora tal när man pratar om skog. Miljarder av träd i Norden som binder miljoner ton koldioxid per år. Sett till andelen skog i respektive land i Norden, har Finland störst andel med ca.  $\frac{3}{4}$ , följt av Sverige med ca.  $\frac{2}{3}$  och Danmark som har klart färre träd än Norge där knappt halva landytan är skog.<sup>vii</sup>

Med skog menar man oftast träd som växer med bestämd täthet och höjd.<sup>viii</sup> Nordens skogar är i huvudsak del av det boreala och boreonemorala skogsbältet som sträcker sig över den nordliga delen av jordklotet.<sup>ix</sup>

Skogens betydelse för livet på Jorden går inte att mäta i tal. Utan fotosyntesen från Jordens skogar som täcker ca  $\frac{1}{3}$  av all landyta, skulle liv på Jorden helt enkelt inte vara möjligt i nuvarande form.<sup>x</sup> Bara i Norge kompenserar skogen årligen för ca. 70 % av koldioxidutsläppen.<sup>xi</sup> Detta samtidigt som de flesta länderna i världen inte har egna skogar.

Ansvaret för att förvalta ett av världens viktigaste globala ekosystem, vilar i händerna på ett tiotal länder som har de största skogarna. Vi i SB vill visa att mindre områden såsom Norden kan vara världsledande när det gäller hållbart skogsbruk och skogsforskning.<sup>xii</sup>



Äldre skogar med hög biologisk mångfald och kvalitetsvirke (primärskog), som inte omfattas av naturreservat, är ofta utsatta för hög avverkningspress. Exempelvis har över halvparten av Sveriges skogar kalhuggits minst en gång de senaste 60 åren.<sup>xiii</sup> När det gäller snabbväxande skog och lägre virkeskvaliteter, har jordbruksmark fått ge vika för skogsplanteringar, samtidigt som motsatsen sker på andra sidan Jorden i exempelvis Sydamerika. Det att motsatsen kan ske på andra sidan jorden, vittnar om att just jordbruk, landskap och skogsbruk ofta är tätt sammanbundna.<sup>xiv</sup>

Att se skogen som endast en materiell resurs präglade med få undantag hela det moderna århundradet. Inom skogsbruket handlade det framför allt om att effektivisera. Från 1970-talet och framåt finns det en rad rapporter som från sidlinjen oroas över okunskapen som råder när det gäller användandet av naturresurser, om man ser till naturvärden.<sup>xv</sup> En oro som i allra högsta grad förutspådde dagens klimatkris. Mitt i vårt välfärdsbyggande har vi fått en global klimatkris att tackla, en kris som kanske för första gången tydligt visar hur global Jordens natur faktiskt är, och hur sårbara vi gjort oss.

Med ett liksidigt 'modernt' skogsbruk med korta omloppstider växte mindre motståndskraftiga skogar fram. Samtidigt som det i tillägg har uppstått nya risker förknippat med förändrat klimat. Genom att satsa på lokala variationer och biologisk mångfald, kan skogar komma att bättre stå emot kommande klimatförändringar.

EUs gröna giv har som målsättning att minska utsläppsnivåerna med 55 % till 2030 jämfört med 1990. Det långsiktiga målet är att uppnå negativa utsläpp, så att naturens många globala och lokala ekosystem kan komma i balans igen. En del i detta arbete är att plantera 3 miljarder träd till just 2030, i tillägg till naturlig återväxt i skogen. Att EU satsar så stort på skog är ingen tillfällighet. Exempelvis står skogen tillsammans med våtmarker för världens största källa till naturlig kolinlagring.

Enligt FNs klimatpanel kan ett ökat skogstäck globalt föra till att ca ¼ del av de årliga människoskapta CO<sub>2</sub> utsläppen tas upp av jordens skogar.<sup>xvi</sup> Svenske skogsforskaren Mikael Karlsson menar att potencialet ligger i att öka kolinbindningen under markytan. "Ger vi skogs- och lantbruket möjligheter att lagra och binda mer kol i marken, kan vi få negativa växthusutsläpp inom en relativt snar framtid. Den största kolinlagringen är landbaserad, i marken, och det är där det största potencialet för ytterligare inlagring är."<sup>xvii</sup>

Eftersom marken är en så viktig och kanske hittills till viss del förbisedd parameter, handlar hållbart skogsbruk som vi ser det, om att satsa på avverkningsmetoder som låter marken förbli orörd.

Genom att det satsas på skogen på bred front, kommer det också kunna uppstå ökad efterfrågan på produkter från skogen. Skogsstyrelsen menar att skogen kan öka sin produktivitet och samtidigt öka den biologiska mångfalden. Estimatet ligger på ökade volymer med 25- och 35 %.<sup>xviii</sup> Skogen vill med andra ord i sitt bidrag till samhällsomställningen också kunna bidra med arbetstillfällen.<sup>xix</sup>

### **(Grönt stadsbyggande)**

Våra städer i Norden växer, i likhet med många andra platser. Globalt kommer troligtvis många städer att inom kort fördubbla sina invånarantal.<sup>xx</sup> I och med att städerna växer, växer också behovet för fler bostäder i de folktäta regionerna. Arbetet med att förtäta våra städer handlar om att bygga resilienta, kompakta och gröna städer.<sup>xxi</sup> Hur vi väljer att utforma våra stadsrum kommer att påverka hur vi lever, interagerar, konsumerar och producerar.

Med tanke på att ca. 70 % av världens globala utsläpp kommer just från städer, är det inte konstigt att andelen samhällsinvånare som vill vara med och bidra till en grön omställning genom individuellt medvetna val, ökar i rask takt. Val där vår bostad kommit att spela en allt viktigare roll, särskilt i Norden.<sup>xxii</sup>

En av de största utsläppsbrancherna är byggsektorn, som står för ca. 40 % av våra utslipp.<sup>xxiii</sup> Trä som byggmaterial har bidragit till att våra planetära gränser inte överskrids när vi bygger, och genom att öka mängden långlivade träprodukter, ökar kolinlagringen, något som kan vara ett effektivt grepp för att ersätta fossila produkter och redusere utsläppen redan innan 2030.<sup>xxiv</sup>

Utöver att lagra kol så länge träprodukter inte förbränns eller förmultnar, så står materialet trä för minskade byggtider, minskad vikt vid transporter och en noggrannhet när det gäller prefabrikation som är svår att överträffa. Vi menar att skogen vill ha en avgörande roll i klimatanpassningen av byggbranschen. En omställning av en bransch i Norden med en helt central position på den nordiska arbetsmarknaden.<sup>xxv</sup>

Bostäder som står för en betydande del av det fysiska byggandet, behöver skapas i symbios med vad som kommit att bli det kanske viktigaste samtida bidraget i stadsbyggande: grönområden. Förståelsen för att växter, träd och insekter är en naturlig del av våra stadsrum har de senaste åren, i takt med mer frekventa svängningar i klimatet, bidragit till omfattande satsningar. Urbanismen har kommit till insikt om att det levande gröna inte bara är hälsosamt, utan också attraktivt rent ekonomiskt.<sup>xxvi</sup>

Genom att göra våra städer både gröna och grönare,<sup>xxvii</sup> vill vi kunna öka vårt välmående och samtidigt direkt också påverka vårt välstånd. Gröna städer med gröna byggnader kommer att vara långsiktigt attraktiva, och därmed dra till sig både innovation och kapital.<sup>xxviii</sup>

### **(Bankmarknaden i Norden)**

Finanssektorns roll i samhällsbyggandet har i Norden genom historien varit monumental, och är så än idag utan att privatkunden kanske är klar över det.<sup>xxix</sup> Vardagshjulen snurrar genom din eller dina banker. (bara uttrycket 'din bank', vittnar om ett 'personligt' förhållande mellan privatkund och bank). Ekonomiska vardagshjul som är lika elementära som de är diskreta.

I vår globala värld har tre förhållanden framträtt än tydligare. Dels befinner vi oss i en kollektiv klimatomställning, dels ser vi stora territoriella spänningar, och inte minst har tron på det individuella fått mer fokus. I en tid med detta spridda fokus, menar vi att de fundamentala aktörerna i samhället per automatik får ett större ansvar. Sektorn som hanterar folks privatekonomi är en av dessa, en sektor som har stort inflytande på den faktiska samhällsomställningen.<sup>xxx</sup>

Bankmarknaden i Norden står förankrat på ett stabilt statligt fundament. Som privatperson ger staten en viss garanti för att individen inte ska bli drabbad som tredje part. Men bankmarknaden är inte orubbar, det har de senaste ekonomiska kriserna definitivt visat. Det som kanske står för den största utmaningen utöver globala svängningar är bolånkreditinstitut, som per definition inte är banker. Det tycks finnas en viss rädsla för att mer traditionella banker ska reduceras till att bli rena betalningsinfrastrukturer.<sup>xxxi</sup>

Att låna pengar vid lågt ränteläge för att finansiera bostadsköp har sedan reformering av bostadspolitiken blivit så vanligt att vi knappt tänker över det.<sup>xxxii</sup> För att kunna upprätthålla vår hållbarhetslinje också i ekonomiskt svagare tider, ser vi långsiktigt. SB verkar för samma hållbara mål oavsett ränteläge, ett hållningssätt som i sin tur ger låga risker menar vi och ännu fler hållbara värden.

Som vi ser det ligger den största möjligheten till att som privatperson påverka klimatbelastningen, i gröna bostadslån<sup>xxxiii</sup> Med en idag relativt liten andel gröna lån på marknaden, ser vi stor potential att inte bara attrahera kunder utan också öka andelen gröna lån till att bli den primära typen av lån till bostäder. Vi menar att kostnaderna för gröna lån ska vara lägre jämfört med icke gröna lån.

Att bygga en grön bostadsekonomi som är baserad på förnyelsebara energikällor kräver handling, och det är precis det som den individuella målgruppen idag är beredda att ta, på de områden där valbarheten finns. Vi blir boende som vi bygger. Bygger vi klokt, lever fler folk i gröna bostäder, det är inte mer komplicerat än det.

Genom att satsa på skog vill SB stå rustade för att stå emot kommande globala (kraftiga) svängningar i ekonomin, som påverkar den nordiska banksektorn. Både gröna finansaktörer och grönt stadsbyggande kommer klara sig bättre när kriserna väl kommer. En fördelning av tillgängligt kapital i SB, mellan skog och fastigheter, gör att riskerna vid en ny finanskris reduceras.<sup>xxxiv</sup>

Marknadsekonomins största orosmoln har alltid varit osäkerhet. Och är det något som är osäkert framöver så är det klimatet. Marknadens inbyggda mekanismer tvekar, medan det i realiteten är den gröna vägen som står för mindre osäkerhet.<sup>xxxv</sup>

Genom att aktivt jobba för fler gröna möjligheter och aktörer i existerande nordiska finanssektorn, desto snabbare kan själva sektorn i sig själv kunna uppnå en högre nivå av stabilitet.<sup>xxxvi</sup> En stabilitet som ju är själva grundfundamentet i vår samhällsekonomi idag, så väl som i kommande tider som är precis lika naturligt oförutsägbara som idag.

Det är på sin plats att fråga oss vad finanssektorn idag, egentligen är menad att ivareta.<sup>xxxvii</sup>

## 2.2 Utmaningar i dagens finansiella nordiska system

I samhällets pågående övergång till en cirkulär ekonomi, står tillit till finanssektorn helt centralt. I Norden (och andra länder / unioner) har banksektorn varit genom prövningar som satt just tillit på agendan. Kan man lita på sin bank? Vad står den för? Det är inte allt för länge sedan som många bankkunder funderade över frågor som dessa. Och kanske var det dessutom inte första gången.

Efter andra världskriget utgjorde ett lånefinansierat bostadsbyggande under statlig styrning själva fundamentet i återuppbyggandet (av framförallt Norge här i Norden). Många av dessa bostäderna är än idag i bruk, något som vittnar om tidsperspektivet i samhällsbyggande.

Dagens banksektor som förvaltar både ekonomi och natur, har ett mycket bredare uppdrag. För att skapa tillit till dagens bankkunder, krävs en aktiv hållning och transparens till att bidra till och själv vara gröna, det vill säga klimathjälpande, inte enbart en stor sektor med mångmiljardvinster som vid kris ska kunna räddas av vårt kollektiva samhälle.

Kunderna utvecklar sig snabbare än sektorn i sig själv. Lägg därtill att världen blir mer och mer skuldsatt genom kortsiktig konsumtion. Här skiljer bostadsmarknaden sig ut genom att vårt basala behov för en bostad (oavsett upplåtelseform) är en angelägenhet som angår oss alla.

Var vänder man sig som grön bolånekund? Det finns en rad olika gröna sparkontot och gröna fondalternativ, men få tydliga enkla gröna bolån. Det vill vi ändra på. När det gäller bostadslån erbjuder vi inget annat än gröna lån. Vi har satt upp en enda parameter för att kalla det grönt byggande. Bygg i trä.<sup>xxxviii</sup>

I ett åldrande bostadsbestånd i Norden uppskattas bostadsbyggandet att stå för en väsentlig del av de kommande årens finansiella marknad. Skogen står för en långsiktighet på lik linje med banksektorns kulturella förankring i Norden. Skogen naturliga tröghet vill verka som en

symbol i en samtida banksektor som är det motsatta. Skogens symbolvärde är starkare än någonsin, då vi mitt i klimatomställningen söker efter faktorer som kan hjälpa oss.

De senaste decenniernas hyper-individualism som har varit framträdande, framförallt politiskt, är i sig själv definierande för vilket fokus vi jobbar med. Bankerna har till nu varit på sidlinjen när det kommer till omställningen av samhället. Till trots för sitt inflytande över individualismen. Genom att erbjuda gröna bostadslån möter vi en medveten önskan i en alltmer medveten målgrupp i segmentet 25-60 år.

I omställningen av banksektorn, som sker med omställningen av klimatet som styrmål, kan flera gröna krav från kunderna bli verklighet. Först men inte minst kan kunderna komma att kräva att bankernas förtjänst bidrar till klimatomställningen. En bank som inte är rustad för det kan komma att snabbt tappa marknadsandelar.

På ett globalt plan behöver banksektorn gemensamt diskutera olika målsättningar, som alla bygger på att bidra till att återskapa en grön hållbar ekonomi. SBs överskott av vinst ska tjäna forskningsvärlden.

Utmaningar med dagens finansiella system är så klart flera beroende på perspektiv och marknadsområde. Re-thinking economics och re-thinking banking är två internationella begrepp som är relevanta också i Norden. Ur just ett omtänksperspektiv av den finansiella marknaden, är det viktigt att Europa frågar sig varför vi önskar ekonomisk tillväxt när vi faktiskt har blivit rika.

Vår bedömning är att ekonomisk tillväxt i sig inte är problematiskt så länge man arbetar utifrån hållbara kriterier för natur och människor. Att vår välfärd i västliga delen av världen i stor grad faktiskt kommit av att vi blivit rika på bekostnad av både natur och andra länders utveckling och ekonomi, är en viktig kontinuerlig påminnelse i vårt arbete.

Att just ekonomi och dess strukturer är högst relevanta i klimatomställningen lyfts fram av flera. Den amerikanska filosofen Michael Sander menar till och med att vi gått från att ha en marknadsekonomi till att vara ett marknadssamhälle.<sup>xxxix</sup> Det vill säga att marknaden styr allt, så också klimatomställningen. I SBs tre fundament, finanssektor, stadsbyggande och skogsbruk, ser vi tydligt hur marknaden idag styr. Och vår närmsta historia belyser tydligt en global tröghet när det kommer till omställning, ett naturligt inbyggt systemmotstånd som vi menar kräver ett omtänk och nya samarbeten för att nå fram.<sup>xi</sup>

Det tydliga mönstret är att nationella politiska styrmedel inte klarar att uppnå de globala målen för att våra 'marknadssamhällen' klarar att stå emot. Att miljömålen som sattes under FN-konferensen 1992 i Rio om miljö och utveckling, mer eller mindre förblev dokumentvisioner till konferensen om biologisk mångfald i Montreal 2022, 30 år senare, vittnar om att politik, näringsliv och den enskilda individen i större utsträckning måste samverka, nationellt som över landsgränser.<sup>xii</sup>

SB har ett försprång genom att skapas här och nu. Försprånget ligger i att just omforma existerande strukturer / organisationer, kan vara väldigt trögt. Samtidigt som uppstartsfasen

allt som oftast är tidskrävande. SB ska vara en konkurrenskraftig bank från dag ett genom att förvalta sitt försprång och bygga med skogens mångfald. Sett i systembetraktning kommer omställningen av banksektorn att gå raskare än vad de flesta tror, är vår bedömning. Det kommer vara kundernas omställningsfokus som förändrar sektorn, innan sektorn förändrar sig själv.

## 2.3 EUs taxonomi och begreppet hållbar

EU har skapat ett klassificeringssystem, taxonomin, som är ett system som klassificerar hur hållbar en verksamhet är.<sup>xlii</sup> Målsättningen för att uppnå energimålen för 2030 och nollvisionen 2050 är att stimulera kapitalflyt till mer hållbara företag.<sup>xliii</sup>

Taxonomin är och blir speciellt viktig för finansieringsinstitutioner, men också för sektorer som behöver finansiering från dessa institut.

I en marknadsekonomi där både just marknaden och kunder är allt mer intresserade i tydlighet när det gäller att vara gröna aktörer är en viktig parameter vad som definieras som hållbart. Utöver EUs krav i taxonomin, vill det vara upp till varje enskild aktör att själva sätta egna krav.

Begreppet hållbart har från början haft ett brett tolkningsutrymme. Ett utrymme för egna tolkningar som sakta krympt i takt med att vår förståelse för klimatet ökat. I Norden (och Europa) var det rapporten *Our Common Future* från 1987, ett arbete som dåvarande statsminister Gro Harlem Brundtland i Norge ledde, som synliggjorde en tidig tolkning — citat:

Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.<sup>xliv</sup>

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) har idag fördjupat definitionen med ett betydande fokus på klimatet — citat:

Sustainable development seeks to meet the needs of people living today without compromising the needs of future generations, while balancing social, economic and environmental considerations. The 17 UN Sustainable Development Goals (SDGs) include targets for eradicating poverty; ensuring health, energy and food security; reducing inequality; protecting ecosystems; pursuing sustainable cities and economies; and a goal for climate action (SDG 13). Climate change affects the ability to achieve sustainable development goals, and limiting warming to 1.5°C will help meet some

sustainable development targets. Pursuing sustainable development will influence emissions, impacts and vulnerabilities. Responses to climate change in the form of adaptation and mitigation will also interact with sustainable development with positive effects, known as synergies, or negative effects, known as trade-offs. Responses to climate change can be planned to maximize synergies and limit trade-offs with sustainable development.<sup>xlv</sup>

SB definierar hållbart som något som är långsiktigt bra för natur och människor. Vi menar att det är enklare att också skapa sociala rättvisa förhållanden om man utgår från naturens premisser. Vår definition av hållbart skogsbruk bygger på lokala förutsättningar för både smart tillväxt och biologisk mångfald.

Vi tror inte att begreppet hållbarhet är något statiskt. Snarare tvärtom. Genom att vara adaptiva vill EUs gemensamma mål kunna nås för de kommande decennierna. Mål som SBs kunder vill bidra till.

Begreppet tillväxt ser vi som ett sorts påskyndande av samhällsomställningen som drar nytta av marknadsekonomins inbyggda mekanismer kring ständig växt, under förutsättning att växten är hållbar. Vi menar att tillväxt behövs för att nå EUs och FNs klimatmål. På längre sikt kan tillväxt plana ut i takt med att nya ekonomiska strukturer blivit del av Nordens samhällsbyggande.

### **3 Målsättningar och målgrupper**

#### **3.1 Målbeskrivning**

Alla kan låna pengar av oss, enda kravet är att träd ska utgöra kärnan för utlåningen. Överskott på vinst går till att verka för ett hållbart skogsbruk och initiera utvecklings- och forskningsprojekt med ett tydligt fokus på hur skog och träd kan påskynda klimatomställningen. SB står för ett ekonomiskt cirkulärt perspektiv.<sup>xlvi</sup>

När det gäller kapitalförvaltning, placerar vi i skog, förvaltar på sikt själva hållbara skogar och genom att investera i gröna företag som är direkt knutna till skogen, bidrar vi målmedvetet i utvecklingen av Nordens gröna guld.

Våra målsättningar som en betydande aktör på marknaden är följande:

- långsiktiga bostadskvaliteter
- klimatneutralt bostadsbyggande

- ansvarstagande kunder och samarbetspartners
- bidra till cirkulär lokal ekonomisk tillväxt
- verka i Norden med globalt helhetsperspektiv
- lågutsläppssamhället
- forskning som påskyndar klimatomställningen
- stimulera grönt sparande i skog
- regenerativt och adaptivt skogsbruk
- biologisk mångfald ruralt och urbant

Morgondagens banker (och kreditinstitut) fyller en långt viktigare funktion än att som dagens banker ockupera fysisk plats i städers centrala delar. De kommer genom omställningen av våra samhällen bli tvungna att ge tillbaka till både natur och människa i mycket större grad än vad vi sett de sista årtiondena, är vår bedömning. Kortsiktig profit vill inte längre stå i centrum. Exempelvis vill ett omsorgsfullt grönt byggande inte bara kunna skapa hållbara hem för individen, utan också bidra till gröna livsmiljöer där människor trivs och interagerar.<sup>xlvii</sup>

För att folk på ett lättförståeligt vis ska kunna uppleva att deras val faktiskt påverkar, är det avgörande att de som tillhandahåller tjänster gör det på läsbart och enkelt vis. Vill du verka för en grönare planet - dina val påverkar - då ska det vara enkelt att hitta fram i en djungel företag som sysslar med greenwashing. Skogsbanken utger sig inte för att vara något annat än en aktör som verkar för alla som menar att träd kan bidra till gröna marknadssamhällen genom samspel mellan skog, ekonomi och samhällsbyggande.

Skogsbanken har som mål att bli en ledande grön aktör som verkar också för det lokala, och med det också det sociala. Genom medverkan och dialog över tid, kan det lokala både i städer och på landsbygden växa, bedömer vi. I likhet med naturliga ekosystem som skapar biologisk mångfald lokalt (och globalt), kan eko-ekonomi stimulera till gröna investeringar lokalt och konkurrera med icke-grön utveckling.

Inom skogsbruket vill cirkulära mönster som möts och korsas kunna skapa regenerativa skogar, motsatsen till de-generativa mönster som förbrukar ändliga resurser. Framtidens skogsbruk är hållbart genom att vara regenerativt. Att flera av världens äldsta skogar fanns för flera hundra miljoner år sen, inger hopp, till trots för att mycket har hänt de sista 300 åren i vår tideräkning.

För att kunna ta just smarta och avgörande beslut med ringverkningar, krävs forskning. Vikten av grundforskning lyfts av flera fram som kanske det viktigaste för att nå bortom kortsiktiga utgifter och resultat.<sup>xlviii</sup> SBs satsning på forskning har fokus på just grundforskning. Oavsett om du är lånekund, investerar i eller sparar i SB, vet du att du bidrar till forskning och utvecklingsprojekt med ett gemensamt mål: levande skogar, som är den



kanske idag viktigaste källan till ett reellt grönt jordklot. Vi tror att forskning vill skapa fler hållbara skogar och städer, och därför ska halva bankens årliga avkastning gå direkt tillbaka till utveckling och forskning.

### 3.2 Målgrupper och beskrivning av hur SB vill betjäna dessa

Våra målgrupper är privata bostadslånekunder, personer och företag knutna till skogen och investerare som önskar satsa på den gröna omställningen. Dessa målgrupper har alla inbördes olik grad av målmedvetenhet när det gäller grön ekonomi. Genom att aktivt bistå kring gröna medvetna val, oavsett kund, vill SB både skapa kundunderlag och bygga tillit över tid.

Den tydliga och raka kopplingen mellan skog och grönt byggande är helt essentiell i SBs visionära position på finansmarknaden. Istället för att förklara vad vi verkar för och tror på, kan vi från dag ett lägga tid och kraft på att serva våra kunder på bästa möjliga vis genom digitala lösningar<sup>xlix</sup> och kundservice, och på samma gång påskynda klimatomställningen. Denna tydlighet är något just finans- och banksektorn idag i Norden (och globalt med några få undantagsaktörer) saknar enligt vår bedömning.

Relationer mellan våra kunder / kundgrupper har stort fokus. Vi tror på synergieffekter mellan våra kundgrupper, att det vill kunna bidra till ökat kundunderlag i respektive målgrupp. Det som förenar dessa grupper är det tydliga behovet på marknaden, ett kollektivt behov av att kunna bidra, också på individnivå. Ett behov som i sig attraherar investeringar.<sup>l</sup>

Vi bedömer i likhet med den brittiske statistikern E. F. Schumacher, att det finns en förutsägbarhet i marknaden som är direkt knuten till att en större del av befolkningen gör 'normala' saker. Det vill här säga att normen vi utgår från är en i samhället breda önskan om att bidra till utvecklingen av gröna samhällen.<sup>li</sup>

En mer djupgående analys av våra målgrupper och hur dessa betjänas vill vara en naturlig del av en extern marknadsanalys.

#### **Våra tre primära målgrupper:**

### **(bostadslån)**

Privata bolån utgör en betydande del av kreditstocken i den privata bankmarknaden i Norden.<sup>lii</sup> Och det är i bostadssektorn den enskilde privata bankkunden, som vi ser det, i stor grad kan påverka klimatomställningen. Hushåll lägger en betydande del av sin disponibla inkomst på det privata boendet i form av bostadslån. Är dessa lån gröna, och dessutom själva byggnaderna gröna<sup>liii</sup>, vill det på sikt kunna spela en stor roll i omställningen.

Det är den tydliga kopplingen mellan natur och hållbar utveckling som gör SB attraktiv för privata bolånekunder. I denna kopplingen spelar träd som både resurs och symbolvärde en stor roll. Just kundgruppen som tar (bostads)lån blir idag mer och mer målmedveten, samtidigt som det inte på bred front ges möjligheter att med sin egen privatekonomi kunna påverka. Vi ser här stor potential att fylla ett gap i nordisk bankutlåning till privatkunder.

Kopplingen till träd existerar inte enbart i skogen, den finns också i våra stadsrum Träd utgör inte bara drygt 30 % av världens landareal<sup>liv</sup> i form av skogar, de är också ett helt många gånger livsavgörande element i städer. Grönska, träd och parker är i topp i undersökningar kring den egna närmiljön. För 30 år sen ville SB kunna ha varit en bank endast för skogsägare. Idag omfattar målgrupperna utöver skogsägare och aktörer knutna till skogsbruk, så väl som investerare och den urbana medborgaren.

Det att på ett individuellt plan verka och bidra, vill kunna skapa en känsla av tillhörighet på ett större plan; det att kollektivt tillhöra och medverka till den gröna omställningen.

### **(investerande, sparande)**

I en global kapital- och finansmarknad full av fluktuationer lyfter SB fram skogens stabilitet sett över tid. Hållbara skogar vill kunna ge förutsägbarhet och trygghet.

I omställningen mot ett fossilfritt samhälle vill efterfrågan på naturliga material öka. Svängningar i marknadspriser vill kunna bidra till kapitalbalans då vinster på träråvara vill spegla ökade priser i exempelvis bostadsbyggande.

SB erbjuder flytt av lån under förutsättning att våra gröna kriterier uppfylls. Exempelvis vill det vara möjligt att flytta lån till oss då äldre bostäder uppgraderas till att bli mer miljövänliga. Vi bedömer att grön ombyggnation är ett växande segment i den nordiska bostadsmarknaden och därmed en viktig målgrupp.

SBs fokus ska spegla en ekonomi som tjänar samhället som helhet där påverkan i samhällsomställningen vill stå i direkt relation till organisationens kapacitet och finansiella resurser.<sup>lv</sup>

När det gäller värdet på gröna byggnader pekar mycket på en brantare värdeökning jämfört med icke gröna byggnader. Svenska bankföreningen pekar på att — citat:

“..gröna byggnader vill öka snabbare i värde jämförelse med icke gröna byggverk, en kurva som vill vara exponentiell i relation till att omställningsarbetet tar fart på riktigt på bred front nationellt och globalt.”<sup>lvi</sup>

### **(långsiktighet)**

När inlandsisen försvann från vår nordiska landyta var träd bland det första att kika fram igen. Träd har alltså alltid funnits i vår direkta närhet här i Norden. Som en naturresurs såväl som en betydelsefull symbol (inte minst i finansmarknaden som växte fram med den industriella revolutionen).

Vårt förändrade levnadssätt (modernismen) har i grunden kommit att påverka mycket av våra skogars naturliga långsiktighet. Vi konsumerar skogar och med dessa naturvärden (utan att vilja förändra våra konsumtionsmönster<sup>lvii</sup>) och vi utvecklar våra städer med en tidshorisont som är marknadsstyrd, snarare än styrd utifrån naturens egna premisser.<sup>lviii</sup>

Vår vision är att kombinera hållbart skogsbruk, grönt stadsbyggande med långsiktighet inom marknadsekonomi. Vi vill verka för att bryta sambandet mellan miljöförstöring och ekonomisk tillväxt.<sup>lix</sup> För oss står lojalitet till det långsiktiga i direkt samband med våra kunder: SB är en bank som värdesätter våra kunders långsiktiga interagerande och tillit, och skapar därmed skapar underlag för långsiktig ekonomisk växt. Det ska vara ekonomiskt att vara hållbar.<sup>lx</sup>

### **(lokalt fokus)**

SBs organisation är samlad och centraliserad, samtidigt som våra kärnområden fokuserar på en och samma sak: det lokala. Vi verkar för ett skogsbruk som utgår från lokala förutsättningar och variationer. Detta för att kunna kombinera ett högt uttag ur skogen samtidigt som lokal biologisk mångfald upprätthålls. Genom detta fokus på olika skogsområden bedömer vi att lokala samhällen också kan styrkas. Fysiska kontor lokalt är inte en del av SBs fokus i uppstartsfasen.

När det gäller stadsbyggande gäller precis samma tankegång och fokus som i skogsbruket. Lokala variationer ger tydliga riktlinjer att beakta i utvecklingen av våra städer. Vi bedömer att långsiktighet och mångfald, det vill säga attraktiva kvaliteter både för bostäder, det offentliga och näringslivet, skapas genom att fokusera på lokala parametrar i stadsrum, nya som existerande.

SBs konsekventa fokus på lokala förutsättningar i både skogsbruk och stadsbyggande, vill bidra till ett robust identitetsbyggande som skapar tillit bland både sparare, lånekunder och investerare.

## 4 Juridisk och organisatorisk struktur

### 4.1 Juridisk uppbyggnad

Utarbetas i fas 2.

SBs årliga utbyte till forskning ska fastställas efter förslag från styrelsen.

Bankens huvudkontor är i Stockholm och Oslo.

### 4.2 Översikt av organisationsstruktur

SBs organisation ska ta beslut utifrån vår gemensamma vision som bygger på att nå bortom FNs och EUs hållbarhetsmål.

Själva strukturen ska lägga till rätt för medverkande på alla nivåer. Anställdas idéer, som många gånger kan ge goda resultat, ska implementeras genom ansvarstagande och tillitsskapande arbete som i förankrad form delegeras direkt tillbaka till relevanta enheter / avdelningar.

Intern kultur och kompetens ska leda till att genomföringsrealismen är hög. Hela SBs organisation ska utgå från vikten som ligger i kopplingen mellan strategin och affärsmodellen.<sup>lxi</sup> Med denna förståelse kommer kostnadseffektiva lösningar.

I vår överordnade strategi som leder organisationen, ligger det att satsa lagom stort, innanför våra kärnområden, medan vår vision satsar stort.

### 4.3 Samarbetspartners

För att kunna bli en ledande grön aktör på den nordiska bankmarknaden, är samarbeten en förutsättning.<sup>lxii</sup> Tydliga samarbeten som delar samma vision om att processerna sker genom partnerskap, framför partnerskap som har ett större fokus på det rent strategiska.<sup>lxiii</sup>

I uppstartsfasen vill ett brett spektrum av möjliga samspel vara aktuellt. Utöver samarbeten knutna till den nordiska finanssektorn, vill företag i skogsindustrin, forsknings- och universitetsvärlden och kommuner kunna vara viktiga aktörer.<sup>lxiv</sup> Vi söker oss till partners som utmanar och som vågar satsa på ett Norden som ligger steget före.

En extern rapport som ingående analyserar vilka samarbetspartners som faktiskt är relevanta och vill vara aktuella att nå ut till, vill vara en viktig del i fas 2.

## **5 Finansieringsplan**

### **5.1 Fas 1 - Analyskapital**

Ta fram ett underlag att presentera för möjliga investerare vill i uppstartsfasen kräva omkring 3 miljoner SEK. Pengar som vill täcka extern marknadsanalys av den nordiska bankmarknaden, utveckla projektanalysen (inkl. SWOT-analys) till att passa nästa fas, kostnader knutit till layout/design samt uppstart av skogsbanken.info som förmedlings-och informationspunkt på nätet.

Finansieringsplan för fas 2, uppstartsfasen, vill föreligga i slutskedet av pågående analysfas.

### **5.2 Fas 2 - Uppstart**

Underlag och framdriftsplan till fas 2, vill utarbetas när analyskapital är inhämtat.

### **5.3 Potentiella källor till finansiering i fas 1 och 2**

Analys av möjliga offentliga medel, möjliga privata investerare och/eller internationella organisationer.

Nyckelord hos finansiärer:

→ marknadsförståelse

- faktiska investeringsmedel
- kapacitet

I operativ drift vill SB skaffa sig kapital till verksamheten genom det existerande finansiella nordiska banksystemet för in- och utlåning (mellan ländernas respektive stat och det privata).

## 6 Riskbedömning

### 6.1 SWOT-analys, identifiering av potentiella risker och utmaningar

Analysen fokuserar på om hot och möjligheter stämmer överens med marknaden, och ska ses som en delkomponent i förprojektet. SWOT-materialet har som syfte att hjälpa organisationen att förstå vad som måste till för att realisera idén och ge ett överordnat underlag i förhållande till sociala, ekonomiska, institutionella, tekniska, miljömässiga och den politiska realiteten som konceptet önskar bli en del av.

Resultatet i analysen vill bidra till att ta fram taktiker för hur SB kan utnyttja styrkorna, kompensera för svagheter, bemöta hoten proaktivt respektive reaktivt.

#### Stödfrågor:

Styrkor, svagheter, möjligheter och hot, ej inbördes ordning

- En risk är att försöka omfamna hela jordklotets skogar
- Fokus i Norden - Sverige
- SB som koncept ligger rätt i tiden
- Kommunicera skillnaden mellan att faktiskt vara en grön aktör och det att försöka framstå som en (greenwashing)
- Vad förväntas påverka sektorn framöver
- Träffa rätt i en marknadsekonomi som kan vara i väldigt rask förändring<sup>lxv</sup>
- Hur klarar SB att prioritera?
- Att använda och jobba med lokala indikatorer kan vara resurskrävande
- Svårigheten att faktiskt bedöma och sja om klimatförändringar.<sup>lxvi</sup>
- Ev. statliga direktiv vill med stor sannolikhet vara i linje med SBs vision
- Kunna erbjuda fördelar redan initialt.<sup>lxvii</sup>

- I takt med att efterfrågan på naturliga råvaror såsom träd, vill priserna också öka om inte tillgången, uttaget ur skogen, ökas med motsvarande volymer. Ett sätt att möta en ökad efterfrågan med dagens tillgång på skogsråvara, är att andra marknader konsumerar mindre. Detta är ett önskescenario, som på sikt kan bli verklighet, men i en övergångsfas kalkylerar vi med att priserna på skog och skogsråvara kommer öka. Något som i sin tur vill kunna påverka priserna på den gröna bostadsmarknaden
- Att bygga grönt kräver mobilisering från flera olika samhällsaktörer - vikten av samordning<sup>lxviii</sup>
- Hur bidrar SB till ekonomisk jämlikhet och social rättfärdighet?
- Om det att gröna varor i sig själv kan skapa ett ökat förbruk.<sup>lxix</sup>
- Förbrukartrygghet - byggande i trä
- Sustainable verksamhet är i sig värdehöjande på en rad olika områden<sup>lxx</sup>

## 6.2 Plan för riskhantering

Organisationen ska byggas med adaptiva förmågor, precis som våra skogar behöver ett anpassningsbart skogsbruk. Rationell riskhantering handlar om att bygga förmågan att tåla oförutsedda händelser. Är det något som dagens finansiella system inte värdesätter, så är det som nämnt tidigare just oförutsägbarhet. I kommande svängningar i nordisk och global ekonomi, vill SB stå starkt genom att hålla fast vid skogen som utgångspunkt för ett grönt stadsbyggande baserat på forskning.

Genom att se våra skogar som både en helhet och mindre lokala variationer vill det skapa en naturlig riskspridning: Drabbas en del av organisationen, vill de andra kärnområdena bidra till stabilitet. Vi bedömer att SB vill tåla en hög grad av oförutsägbarhet.

Ekonomiska konsekvenser av oförutsedda svängningar ska hanteras genom att växa i samma tak som skogen. Vi vill uppnå vår målbild om att bli en ledande helt grön bank i Norden genom att vara en välmående organisationsskog med hög diversitet; medarbetare med olika bakgrund och ålder som delar samma drivkraft.

## 7 Förväntade resultat

### 7.1 Mål för succé och hur de vill bli mätt

SBs mål springer ut från bankens kärnområden. Vi ska bidra till utveckling i skog och stad genom en strategisk och sträng utlåningspolitik.<sup>lxxi</sup> För att vara en för skogen hållbar bank, behöver själva den ekonomiska växten i banken skapa avkastning.

Ett övergripande mål för SB är att stärka motståndskraften mot klimatförändringar samtidigt som samhällsekonomin växer genom grön växt. SBs sustainable development goals (SDG) vill presenteras i separat dokument. Näringslivet genom företag har ett lika stort ansvar som politiker, när det gäller att adressera vad som ska ske i den gröna omställningen, menar vi.

Omdöme står i fokus hos SB. Ett renommé som värderas högt vill generera nya kunder och/eller kunder som utökar sin relation i banken. För att bygga en bank som har kundens tillit krävs transparens, kommunikation och tydliga förståbara kärnvärden. En tydlig målkategori vill vara just målmedvetna långsiktiga kundrelationer.

Det ska vara lika enkelt att bli kund i SB oavsett var du bor, något som idag är fullt möjligt genom digitaliseringen.

Vår ambition är att bli en stor aktör. Vår devis är att investera i något som växer.

### 7.2 Indikatorer som kan evaluera verksamheten

I uppbyggnadsfasen vill antalet nya kunder per kvartal vara den viktigaste indikatorn på måluppfyllelse. I nästa fas vill nettoresultat kunna indikera på hur stora bidragen till forskning kan vara och uppföljning av de forskningsprojekt som blir initierade av SB.

Förutsättningar för måluppfyllelse när det gäller EU-relaterade policyprocesser anses som höga. Över tid vill det att ligga i framkant av EUs klimatrelaterade direktiv vara en indikator i fokus.

År 2030 vill vara en viktig milstolpe för evaluering av verksamhetens kärnområden och hur dessa ska utvecklas mot mitten av århundradet.



## 8 Marknadsanalys

### 8.1 Marknaden, konkurrenter och potentiella samarbetspartners

Projektet vill i nästa fas inhämta en eller flera externa analysrapport(er) av den nordiska bankmarknaden. I Norge vill advokatkontor Thommesen med huvudkontor i Oslo <https://www.thommessen.no/kompetanse/bank-og-finansiering> och Vista Analyse, också i Oslo, kunna vara relevanta.

Offerter med uppdragsbeskrivelse tas in från flera möjliga alternativ. Analyser vill se på hela den nordiska bankmarknaden, inklusive analys av konkurrenter.

Samarbetspartners vill kunna bidra till systemkunskaper på olika teman, exempelvis digitala tjänster och analystjänster kopplade till hållbart skogsbruk och gröna bolån.

Tillväxten spås öka, både när det gäller våra skogar och vårt bostadsbyggande.<sup>lxxii</sup>

Marknaderna skapar förutsättningar för denna ökade tillväxt utifrån direktiv från det offentliga, se bland annat norska regeringens förslag i rapport *Bustadsmeldinga* daterad 15 mars 2024.<sup>lxxiii</sup>

### 8.2 Tjänster och produkter som SB erbjuder

SB erbjuder endast gröna lån. Vad som avgör om ett projekt är grönt eller inte ur SBs perspektiv vill bero på en rad externa och interna parametrar som kontinuerligt uppdateras i takt med att Norden, Europa och världen ställer om.

Sparkapital vill förvaltas och placeras i skog, samhällsbygganderelaterade hörnstenar samt finansmarknader tätt knutet till forskning. Gröna obligationer vill vara en viktig del för att knyta samman investerare med företag eller förbrukare som behöver finansiering till gröna idéer, projekt eller produkter.

SB har en tydlig läs- och förståbar koppling mellan det lokala och det gröna. Varje in-och utlån ska ha en tydlig plan för att bidra till det lokala, något som gäller både SB och kunder.

## 9 Regulatoriska och juridiska aspekter

### 9.1 Sammanfattning extern rapport

Del av rapport från extern aktör vill diskutera eventuella regulatoriska och/eller juridiska utmaningar och hur dessa vill hanteras.

## 10 Tidsplan

### 10.1 Utmaningar och hantering

Detaljer knutna till tidsplanen vill preciseras i fas två. De viktiga hållpunkterna i startfasen är följande:

**2024 höst** - presentera projektet, möten med potentiella samarbetspartners och investerare

**2025** - inhämta startkapital till externa rapporter - ingå relevanta partnerskap och få uppstartsorganisation på plats

**2026** - säkra kapitaltillgång och jobba med tillståndsprocess

Tidsplanen är dynamisk och kommer hantera förseningar genom att jobba på bred front. Den första milstolpen är att vara i operativ drift senast vid utgången av 2027, något som är viktigt för att kunna vara del av marknaden innan EUs första stora utvärdering av det gröna skiftet 2030.

Utöver målen för vår vision 2030 och 2040, vill dessa perioder delas in i delperioder med respektive delmål och strategiska tidsplaner. Organisationen vill jobba med tidsplaner som både är interna och externa.

## 11 Kommunikationsplan

### 11.1 Planläggning av kommunikationsplattform

Kommunicera projektet till intressenter, så också myndigheter, investerare, samhället och andra relevanta parter. Vad gör SB annorlunda jämfört med andra banker?

Plattformen för kommunikation ska kommunicera att SB är en ny helt *grön* bank på den

nordiska bankmarknaden. Att vi redan från början är gröna skiljer oss markant från konkurrenter som jobbar med att bli gröna, och att SB sätter fokus på våra skogar råder det ingen tvivel om redan i namnet.

Som kund väljer du SB för att man vill vara med och påverka genom aktiva val: egna individuella val som påverkar inte bara privatekonomi utan också samhälls- utveckling och omställning. För att bygga cirkulära ekonomiska beteenden krävs tvärfaglighet.<sup>lxxiv</sup>

SBs kommunikationsplattform baserar sig på de tre nödvändiga principerna: uppriktighet, en kommunikation som är konsistent samt krav om rationell motivering.<sup>lxxv</sup>

## 12 Konklusion

### 12.1 Sammanfattning av de viktigaste punkterna

I likhet med den rumänske statistikern Georgescu-Roegen (1906-1994) som i sin kritik av ekonomisk forskning var mer upptagen av vad vi som *människor önskar framför vad marknaden vill* ska hända, önskar vi som jobbar med uppstartsfasen av Skogsbanken, att banken ska bidra med värdefull och enligt oss helt nödvändig långsiktighet. Förenklat kan man säga att marknaden reduceras till ett verktyg för att uppnå våra mål.

De viktigaste punkterna som pekar på att SB bör gå vidare till nästa fas och inhämta investeringskapital är följande:

- SB är en grön bank från starten till skillnad från flertalet konkurrenter
- Skogen är långsiktig i sig själv, och den kopplingen ger en direkt läsbarhet av SBs fokus, mål och verkan
- På sikt kan skog i sig själv bli en del av SBs (motcykliska) kapitalbuffert
- Skogen är världens största resursmångfald i global klimatomställning
- En miljövänlig bank innebär mindre finansiell risk jämfört med traditionella banker
- Genom fokus på hållbart skogsbruk och att använda skogen till hållbart stadsbyggande, uppstår en naturlig grön ekonomi
- Hela ekonomin står inför en update - marknadstiming
- Nyttjande av existerande fungerande banksystem
- Affärsnära organisation via lokalt fokus
- Det ekonomiska potentialet som ligger i att satsa på grönt stadsbyggande
- De nordiska skogarna har en historisk säkerhet - skogsbruk är en långsiktig och trygg marknad i en osäker global tid
- Potential att bygga förtroende genom berördhet, erfarenhet och förväntningar

- Reellt att få nå ut till ett nätverk av möjliga partnerskap, samarbetspartners och investerare
- Det skal bli billigare och enklare att bygga i framtiden - satsa med grund i statliga riktninglinjer
- Aktivt bemöta ett reellt kundbehov i dagens finansiella sektor

Vi i Skogsbanken nås via [skogsbanken.info](https://www.skogsbanken.info)

## 13 Litteratur

### Böcker

*Making sense of chaos* | J. Doyne Farmer, 2024

*Material cultures: Material reform - Building for a Post-Carbon Future* | MACK, Amica Dall, 2024

*The city is a dying thing - In search of the cities of tomorrow* | Des Fitzgerald, 2024

*Cities of future: embracing temporary urbanism* | Cameron Charlton, Danielle le Poidevin, 2021

*Konsten att hugga träd och ha skogen kvar* | Mikael Karlsson, 2021 andra upplagan

*Økologisk økonomi – Et perspektiv fra fremtiden* | Ove Jacobsen, 2019 s. 156

*From new deal banking reform to world war II inflation* | Milton Friedman & Anna Jacobson Schwartz, 1980

*Omtänk, Om små idéer som löser stora problem* | Lindell och Larsdotter, 2017 årgång 108, Naturskyddsföreningen Sverige, 2017 s. 34

*State of the world 2010, Transforming cultures from consumerism to sustainability* | 2010

*State of the world 1998* | Jordens tilstand, 1998

### Rapporter

*Økt fare for barkbilleutbrudd - også i Norge* | NIBIO, Lars Sandved Dalen, 11.05.2024

*Effekter på karbondynamikk, miljø, og næring ved økt bruk av lukkede hogstformer* | NIBIO rapport vol. 10 Nr. 48, 2024

*Handlingsrommet for å fastsette klima- og energikrav etter plan- og bygningsloven* | Holth & Winge og Civitas, mars 2024

*Bustadsmeldinga - Ein heilskapleg og aktiv bustadspolitikk for heile landet, | St. Meld. nr. 13 (2023-2024) 15.03.2024, s. 131*

*Banking on climate chaos | Fossil fuel finance report 2024, publicerad maj 2024*

*Forslag til revidert bygningsenergidirektiv - Forslag til revidert direktiv for bygningers energiytelse | EØS-notat 13.01.2023*

*Utredning om kommunalt handlingsrom og virkemidler i boligbyggemarkedet | Kommunal- og distriktsdepartementet, 22.11.2023*

*Norsk klimapolitikk | St. Meld. nr. 34 (2006-2007)*

## Artiklar

*Reforestation | Science 22 feb, 2024*

*Det finnes ikke dårlig vær, bare dårlige trær. Vi må ha klima i bakhodet når vi forvalter skogene våre, mener kronikkforfatterne | Andreas Brunner og Line Nybakken, NMBU, Mars 2023*

*Hvilke regnskapsmessige nøkkeltall bruker norske banker som lånevilkår, og hvorfor brukes disse? | Magma utgave 7, 2021*

*Eric Hobsbawm, The communist who explained history | Corey Robin, The New Yorker, may 9, 2019*

*Same Same but Different: How and Why Banks Approach Sustainability | S. Zimmermann, 2019*

*Sustainable development and corporate governance in the financial system: Are environmentally friendly banks less risky? | Gangi, Meles, D'Angelo, Daniele, 12 november 2018*

*Bruk av SWOT analyse | Universitet UMB, Bjørn Gunnlaugsson, 2011*

## Andra

FNs Net-Zero banking Alliance [www.unepfi.org/net-zero-banking](http://www.unepfi.org/net-zero-banking)

[www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/faktaside/skogbruk](http://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/faktaside/skogbruk)

International Climate and Forest Initiative (NICFI, Norway) 2008

“Trærne taler til oss om de muligheter som ligger i å høste naturens vekster, så sant ressursene forvaltes langsiktig og bærekraftig. Tilstedeværelsen av de gamle trærne kan av den grunn oppfattes som en advarsel i materialismens tidsalder mot å devaluere skogens økosystemer til plantefelt og produksjonsskoger, med mange negative og varige effekter for miljø og mennesker.”

Jostein Lorås (*En annen skogsbrukshistorie*, 2013-1 s. 44)

## Slutnoter

<sup>i</sup> Föredrag: "Ekonomisk frihet kontra byråkrati" 1948

<sup>ii</sup> Natur, demokrati, rättsstat, marknad och vetenskap

<sup>iii</sup> Artikel: *Ligger lösningen på naturkrisen her?* Joachim Waade Nessemo, 13 jan 2024

<sup>iv</sup> FT 15 juni 2024 s. 4, *Central banks attempt to expand economic literacy*

<sup>v</sup> Bok: *Økologisk økonomi – Et perspektiv fra fremtiden*, Ove Jacobsen, 2019 s. 140 Kritik av grön ekonomi åren innan 2000 (Rees)

<sup>vi</sup> Regjeringen.no Information från Landbruks- og matdepartementet 15.05.2024

<sup>vii</sup> Danmark ca. 14 % med politisk ambition om att öka andelen till 25 % med bakgrund i skogars miljöpositiva effekter (SNL) Norge ca. 44 % (SSB), Sverige ca. 69 % (SCB) och Finland ca. 78 % (SLC)

<sup>viii</sup> *Viten fra Skog og Landskap 01/09*, Norsk institutt for skog og landskap. (Skog 2007)

<sup>ix</sup> Naturskyddsföreningen Sverige, Omtänk 2017, (Moen 1998) s. 5

<sup>x</sup> Genomgång av bok: *Small is beautiful, A study of economics as if people mattered*, E. F. Schumacher, 2011 s. 183 'Plantera träd, många träd och de vill producera nästan allt som människan really needs.'

<sup>xi</sup> *Skogen, vårt viktigste vern mot klimakrisen!* 23.06.2022, Anita Apeltun Sæle, "Skogens karbonlager kompenserer årlig för 70 procent av Norges CO<sub>2</sub>-utslipp, sier Stefan Olberg som er ekspert på norsk skog og jobber på Biofokus."

<sup>xii</sup> Artikel: Exempelvis forskning om batterikomponenter av lignin, *Skogsliv* nr 1 2022 s. 18

<sup>xiii</sup> Naturskyddsföreningen Sverige, Omtänk 2017, s. 95

<sup>xiv</sup> Da skogen kom til landet, Norsk naturhistorie 24.06.2018, Larsson, Sandved Dalen s. 1

<sup>xv</sup> Exempelvis från Norge: NOU 1972:1 *Bruken av Norges naturressurser*, s. 127 "Det er utvilsomt en voksende forståelse på alle trinn i vårt samfunn for nødvendigheten av større innsats for å planlegge og utnytte våre miljøressurser bedre. Men vår evne til å forme og verne miljøet står ikke i forhold til den økende viden til å beherske vår situasjon. Det skyldes vårt kjennskap til de sosiale, fysiske og biologiske forhold og prosesser, som sammen utgjør vårt miljø er for dårlig."

År 1998, *State of the world* "Hvis skogbruket i det 20. århundret handlet om å forenkle systemer, produsere trevirke og styre bestandene, vil skogbruket i det 21. århundret dreie seg om å forstå og styre kompleksiteten for å skape et mangfold av varer og tjenester, og forvalte større landskaper..." "Å rehabilitere og gjenreise skogene vil bli stadig viktigere etter hvert som landene vil søke gjenvinne de sosiale og økologiske fordelene skogen gir menneskene."

Från juni 2023, utredning: *Naturavtalens betydning for norsk rett*, Holth og Winge, s 55: "Vi har sett at hensynet til miljø og biologisk mangfold er fremhevet både i jordlova og i skogsbrukslova. Samtidig er det grunn til å stille spørsmål ved om reglene og lovene i tilstrekkelig grad sikrer kontroll, kunnskap og medvirkning i saker som angår skog- og landbrukstiltak." S. 52 "I praksis forvaltes skogbruket gjennom sertifiseringsordninger, som er en form for privat håndheving av miljøkravene i loven og dens forskrifter."

<sup>xvi</sup> Det är kolinlagring som är skogens största bidrag. När det gäller reflektion av solljus, är exempelvis snötäckta områden mer effektiva jämfört med gröna blad. Artikel: *Science* 23 February 2024, vol 383, issue 6685, *Forestation is not an Easy fix*, G. Hayman, "[...]changes in albedo (surface reflectivity) and atmospheric composition from forest expansion could offset up to one-third of the climate mitigation effects of the CO<sub>2</sub> sequestered. This suggests that the benefits of forestation may be overestimated."

<sup>xvii</sup> *Konsten att hugga träd och ha skogen kvar*, M. Karlsson 2021, s. 145. Boken beskriver vidare att de nordliga boreala områdena lagrar cirka 60 procent av det kol som finns lagrat i världens skogar. Två tredjedelar av kolet är lagrat i skogsmarken och en tredjedel i träden, och därav för att skogsbruket inte ska leda till en negativ klimatpåverkan så gäller det att ta hänsyn till markens möjlighet att användas som kolsänka.

M. Karlsson menar att skogsnäringen behöver ett system för att ekonomiskt kompensera skogsägare i övergångsfasen från trakthyggesbruk (kalhyggen) till plockskogsbruk av olika större träd. Norska NIBIO beskriver förväntade effekter av plockskogsbruk i rapporten: *Effekter på karbondynamikk, miljø, og næring ved økt bruk av lukkede hogstformer*, NIBIO rapport vol. 10, nr. 48, 2024. 'En større andel selektiv plock-avverkning, vill kunna ge ett samlat merupptag på betydliga mängder CO<sub>2</sub> mot år 2100.'

M. Karlssons egen definition av begreppet 'hållbart skogsbruk = för platsen en lokalt naturlig skog'



---

<sup>xviii</sup> Tillväxten i den svenska skogen förväntas kunna öka med 20 %, rapport: Svenska Skogsstyrelsen 2019, som förs vidare i rapport 2023/21: Hållbar ökad tillväxt i skogen som viktigt bidrag i klimatomställningen. Rapport av Svenska Skogsstyrelsen, publicerad nov 2023. Rapporten (2019) belyser också att hållbart skogsbruk ger störst klimatnytta och att en skog under tillväxt är en effektiv kolsänka

<sup>xix</sup> Bok: *Omtänk 2017*, Naturskyddsföreningen, Sverige, s. 104 'Skogsbruket står idag för lite drygt två procent av Sveriges BNP. Bara en procent av jobben finns inom skogsindustrin.' Dessa siffror kommer alltså sannolikt att öka markant framöver

<sup>xx</sup> 70 % av världens befolkning, eller mer än 6 miljarder människor, kommer att bo i städer innan 2050. Flyttar man fram tidshorisonten till 2100, är andelen upp mot 90 %. Källa: Panorama nr. 2-2023, Byene tar över verden, s. 2 och 47

<sup>xxi</sup> Rapport: *Viable Cities Nettverk og plattformer for nasjonal oppfølging av EUs samfunnsoppdrag Klimanøytrale og smarte byer 2022*, s. 25 "Byene dekker 3 prosent av jordarealet, men står for hele 70 prosent av klimagassutslipp."

<sup>xxii</sup> Ur Prop. 64 L 2020-2021, *Oppfølging av bærekraftsmålene*, s. 9 2.4 "Vi tilbringer mellom 70 til 90 prosent av våre liv innendørs. Gode og velfungerende boliger og bygninger er en grunnleggende forutsetning for et trygt, robust og bærekraftig lokalsamfunn."

<sup>xxiii</sup> Byggbransjen har fått epitetet 40 % -næringen: anvender 40 % av energin og 40 % av materialresursene i samhället. Källa: Arkitektur, december 2023 s. 61, ref. Byggalliansen.no

Utslipp från byggverk: 50 % stommen, 50 % de nästa 50 åren. Källa: SR P1 Arkitektur och hållbarhet del 2, 25 nov 2020

<sup>xxiv</sup> EUs målsättning är att allt (bostads)byggande i EU ska vara klimatneutralt till 2050

Norska regeringen föreslår i en rapport från 2023 att alla nya byggnader ska vara nollutsläppsbygg innan år 2030. Därtill kommer förslag om olika nivåer av energibesparande åtgärder vid rehabilitering av existerande byggnader. Rapport: *Forslag til revidert bygningsenergidirektiv*, EØS-notat 13.01.2023

<sup>xxv</sup> 'Sedan 2021 har det varit hög inflation och därmed ett kraftigt fall i bostadsbyggandet jämfört med föregående år.' Ur *Utredning om kommunalt handlingsrom og virkemidler i boligmarkedet*, 22.11.2023, Samfunnsøkonomisk analyse, Rambøll, Henning Larsen, s. 59. Videre, s. 59 " Dette peker mot at det kan samfunnsøkonomisk lønnsomt med tiltak som bidrar til å stabilisere utviklingen i boligmarkedet, som utgjør en betydelig del av norsk økonomi både gjennom sysselsetting i bygge- og anleggsbransjen, gjennom husholdningenes boliginvesteringer og velferden boligene gir befolkningen." Och s. 63 "Svært lav boligbygging og høy befolkningsvekst gjør at det bygger seg opp et boligunderskudd. Dette kan også bidra til kraftig boligprisvekst senere."

<sup>xxvi</sup> Exempelvis kan det skilja flera grader i temperatur mellan en hård miljö med grå arealer och en park: Linköpings arkitekturprogram (2017), <https://www.linkoping.se/bygga-bo-och-miljo/bygga-nytt-andra-eller-riva/arkitekturprogram-for-linkoping/>

<sup>xxvii</sup> Artikel: *Creating city portraits - A methodological guide from the thriving cities initiative* (2024) s. 17 "What if a city generated these ecosystem services just as its healthy surroundings habitat does?...In other words, how can the city become as generous as the wildland next door?"

<sup>xxviii</sup> Rapport: *Arkitektur och gestaltad livsmiljö*, 2020:23, s. 46 'Kortsiktig ekonomisk styrning är ett hinder som kräver tvärvetenskapliga lösningar'

<sup>xxix</sup> Bok: *The Value of a Whale - On the illusions of green capitalism*, Adrienne Buller 2022, Manchester university press: s. 56 "The continued triumph of market-centric, neoliberal governance over alternatives, meanwhile, has served to wash government's hands of responsibility for action, willingly and needlessly yielding this power to the price mechanism while affording outsized legitimacy and intellectual authority to a narrow set of economic imperatives within the institutions that govern our economies and lives."

<sup>xxx</sup> Artikel: *Financial markets and the transition to a low-carbon economy: Challenging the dominant logics*, Louche, Busch, Crifo, Marcus, SAGE 2019, vol 32(I) 3-17 s. 4 "...financial markets have huge impacts in society as they directly influence the functioning, priorities, and values of businesses (ref. Davis & Kim, 2015). As such, financial markets can play a key role in fostering sustainable development (ref. Busch, Bauer, & Orlitzky, 2016) and have the capacity to create significant change - also in the climate context.", se också s. 5 om konsensus

<sup>xxxi</sup> Artikel om vikten av organisationens position: *Banknæringen i endring: Kan innføring av EU-direktiv PSD2 redusere banker til en ren betalingsinfrastruktur?* Høgskulen på Vestlandet, Thorshus, Vesterhem Berntzen og Frimanslund, s. 223 "Dialogen mellom bank og kunde kan derfor forbli et sentralt fokus i tiden som kommer."

---

(at kjernevirksomheten ikke vil svekkes) Oppsummert: "Hovedfunn avdekker en frykt for PSD2 reduserer bankenes funksjon mot å bli betalingsinfrastruktur."

<sup>xxxii</sup> Norge har en høy andel av den vuxna befolkningen som äger sin egen bostad (som följd av 1980-talet reformpolitik): Meld. St. 23 (2023-2024) Finansmarkedsmeldingen 2024 s. 44 "Lån sikret i boligeiendom utgjør nesten 84 pst. av bankenes utlån til norske husholdninger."

<sup>xxxiii</sup> Meld. St. 23 (2023-2024) Finansmarkedsmeldingen 2024 s. 62 Om grønne finansielle produkter: "Den europeiske banktilsynsmyndigheten EBA la i desember 2023 frem en rapport om behovet for europeiske definisjoner av grønne lån. Rapporten viser at grønne lån utgjør i gjennomsnitt 4,5 pst. av et utvalg europeiske bankers samlede utlån, og at praksisen for å kategorisere lån som "grønne" varierer. EBA mener det kan være hensiktsmessig å introdusere en frivillig definisjon av grønne lån og en merkeordning, bygget på bl. a. taksonomien og standarden for grønne obligasjoner." s. 61 "Grønne obligasjoner utgjorde 24 pst. av det nordiske obligasjonsmarkedet.."

<sup>xxxiv</sup> Meld. St. 23 (2023-2024) Finansmarkedsmeldingen 2024 s. 6 "Lån med pant i næringseiendom står for nesten halvparten av bankens utlån til bedrifter, og er historisk det segmentet som har gitt de største utlånstapene." Och s. 26 Om att stora delar av bankers tillgängliga kapital står i fastigheter

<sup>xxxv</sup> Artikel: *Financial markets and the transition to a low-carbon economy: Challenging the dominant logics*, Louche, Busch, Crifo, Marcus, SAGE 2019, vol 32(I)3-17 "...the inherent uncertainties in the climate change context apparently paralyze financial actors; established tools and evaluation methods are unable to incorporate data on climate impacts based on ex-post data, which in turn prevents investors from effectively integrating climate change into their decisions, resulting in inaction." (ref. Slawinski, Pinkse, Busch & Banerjee, 2017)

Research article: *Corporate social responsibility engagement as a determinant of bank reputation: An empirical analysis*, 30 may 2017, Dell'Atti, Trotta, Iannuzzi, Demaria. Från abstract: "Using a sample of 142 banks from 35 countries covering the period from 2011 to 2015, we document the positive impact of effective corporate governance mechanisms on banks' environmental engagement. Moreover, by using the Heckman's two-stage model for the treatment of sample selection bias, we find that banks that are more sensitive to environmental issues also exhibit less risk."

Hållbarhet i bank - *En komparativ studie om bærekraft i norske bankers utlånspolitikk*, bacheloroppgave NTNU mai 2022 Aabølling, Kløstad, Vik, s. 33, "Det er derimot realistisk å tenke at bankene kun vil oppnå utslippsnøytrale utlånsporteføljer dersom omstillingen ikke medfører til tapt lønnsomhet."

Samhøllsekonomisk analys *Utredning om kommunalt handlingsrom og virkemidler i boligmarkedet*, 22.11.2023, Rambøll, Henning Larsen, s. 67 "Verdimatrise - Verktøy for å finne den samfunnsøkonomiske verdien av ikke-prissatte virkninger. Videre, "enhetsverdien er hvordan virkingen påvirker befolkningens velferd (DFØ 2023)

<sup>xxxvi</sup> Bok: *Sustainable banking - Issues and challenges*, Rosella Carè, 2018 s. 152 Om påverkan på det finansielle systemet: "...banks actively engaged - and perceived - as sustainable or green may increase their reputation among customers, financial regulators, and the entire financial system." Och s. 1 "The linkages between finance and sustainable development have been explored by many academics, and recent studies underline that sustainability can be useful in improving the stability of the financial system." (Co ref. to Liu 2012, Alexander 2014)

<sup>xxxvii</sup> Ref. Bok: *The Value of a Whale - On the illusions of green capitalism*, Adrienne Buller 2022, Manchester university press, s. 280

<sup>xxxviii</sup> Regjering.no tale/innlegg: Dialogue with CPF (samarbeidspartners om skog) and UNFF partners, 15.05.2024: "Forest and wood industries is one of the priority areas in the governments new green industrial initiative."

<sup>xxxix</sup> Artikel Svenska Dagbladet - kolla upp vad Sander har publicerat

<sup>xl</sup> Se exempelvis artikeln *Financial markets and the transition to a low-carbon economy: Challenging the dominant logics*, Louche, Busch, Crifo, Marcus, SAGE 2019, vol 32(I)3-17 s. 6: Om att nya produkter och ambitiösa initiativ kräver förståelse och erkännande av både potential och begränsningar

<sup>xli</sup> Om landstäckande verksamhet: Meld. St. 23 (2023-2024) Finansmarkedsmeldingen 2024 s. 31

<sup>xlii</sup> Engelsk konsis sammanfattning: The EU Taxonomy is a classification system that puts forward environmental criteria for economic activities and social criteria for companies. The fulfillment of these objectives will align the EU economy with a net zero trajectory by 2050 and will touch on broader environmental goals (such as pollution reduction and protection for biodiversity)

---

<sup>xliii</sup> Meld. St. 23 (2023-2024) Finansmarkedsmeldingen 2024 s. 59: "...kanaliserer kapital til lønnsomme bærekraftige aktiviteter og prosjekter."

<sup>xliiv</sup> "Han (Herman Daly) stilte seg kritisk til at de globale utfordringene med hensyn til miljø og fattigdom skulle løses gjennom en forsterket vekst i den rike delen av verden, slik blant annet Brundtland-rapporten (1987) hevdet." *Økologisk økonomi – Et perspektiv fra fremtiden*, Ove Jacobsen, 2019 s. 181

<sup>xliv</sup> <https://www.ipcc.ch/sr15/faq/faq-chapter-5/>

<sup>xlvi</sup> Svenska Naturvårdsforeningen skrev 2019 — citat: "För att klara av omställningen som krävs för att minimera riskerna för katastrofala klimatförändringar och samtidigt bevara biologisk mangfold krävs att produktionen av nya material behöver minska och övergå till cirkularitet. Materialåtervinning är en grundpelare i omställningen och produktionen av nya material måste minimeras." Kommentar: Trots att trä är en förnybar resurs, finns det goda förutsättningar att i stor lokal skala, återanvända trä som material. Detta genom att redan på förhand systematisera producerat material så att framtiden vet vad som finns att tillgå. Detta belyser att byggsektorn är på väg att gå från att vara reaktiv till proaktiv.

<sup>xlvii</sup> Exempel: 3-30-300 togs fram 2021 av Cecil Konijnendijk som är professor i Urban forestry vid University of British Columbias fakultet för skogsbruk, och innebär att varje bostad har utsyn till minst 3 träd, närmiljön är täckt av minst 30 procent trädkronor som ger skugga, och närmsta grönområde är beläget inom 300 m gångavstånd.

<sup>xlviii</sup> Bland annet danske Morten Meldal menar følgende 2022, citat: "Politisk har man utrolig svært ved at give penge til noget, som i sin natur er usikkert, men det er i grundforskningen, de store nybrud skabes, og deres betydning kan ikke gøres op i de kortsigtede udgifter".

<sup>xlix</sup> Forskning pekar på att samhällsomställningen i mångt och mycket bygger på på att digitala processer ska samköras; det är då vill vi kunna uppnå de stora vinsterna framför att jobba med många olika system parallellt

<sup>l</sup> Se eksempelvis artikkeln: *Same Same but Different: How and Why Banks Approach Sustainability*, S. Zimmermann, 2019

<sup>li</sup> *Small is beautiful, A study of economics as if people mattered*, E. F. Schumacher, 2011 s. 193

<sup>lii</sup> Samtidig som detta är en fallande siffra då bostadskreditinstituttens marknadsandel ökat sedan regleringen 2016 som gav lägre räntor jämfört med de mer traditionella aktörerna (monetära finansinstitut, MFI). Källa: Sveriges Riksbank, Ekonomiska kommentarer nr 1 2020

<sup>liii</sup> Som nämnt tidigare vill byggnader och bostäder definieras som gröna när trä är huvudmaterial. Uppgradering och transformation vill också kunna utgöra en stor andel, där trä är det primära materialet

<sup>liv</sup> [www.skogsindustrierna.se/om-skogsindustrin](http://www.skogsindustrierna.se/om-skogsindustrin), 11.04.2024

<sup>lv</sup> Ekonomi, helhet och bedömning av påverkan, se eksempelvis *Small is beautiful, A study of economics as if people mattered*, E. F. Schumacher, 2011 s. 28 och *Sustainable banking - Issues and challenges*, Rosella Carè, 2018 s. 27

<sup>lvi</sup> Anne Hæhres masterarbeite, juni 2019 - *Verdien av en miljøvennlig eiendomsutvikling for boligkjøpere*, s. 4 "grunnet en økende interesse (miljøvennlige boliger), kan det forventes en fremtidig økt etterspørsel." Och s. 110: bostadskjøpere anser følgende faktorer som værdeskapande: "Boligkjøpere ser en stor verdi i å kunne ivareta miljøet og kunne øke en investering." "En boligkjøper finner verdi i de kvaliteter som medfølger en miljøvennlig bolig som er en effekt av at boligen er miljøvennlig."

Se også, Svenska bankforeningen om pantvärde: "Sedan lång tid bygger bankernas kreditbeslut på låntagarnas återbetalningsförmåga snarare än på pantens värde."

<sup>lvii</sup> *Økologisk økonomi – Et perspektiv fra fremtiden*, Ove Jacobsen, 2019 s. 218-19 Tim Jackson: Bort från fokus på materiella värden – och "livet blir mer tillfredsstillande" (Författ. anm.: Istället för förbrukande av varor som omsätts på marknaden, ex. bostäder). Jackson kommer stadigt tillbaka till att ändringar i sociala strukturer är nödvändigt för att påverka folks hållningar och beteende i riktning mot ett reducerat förbruk.

The three R's: reduce, reuse, and recycle

<sup>lviii</sup> Till ex. Laszlo Zsolnai i boken *Økologisk økonomi – Et perspektiv fra fremtiden* av Ove Jacobsen 2019 s. 248: "Nøysomhet var sentralt i klassisk økonomi (Adam Smith). Max Weber har fremhevet protestantisk nøysomhet som en av de viktigste forklaringene på utbredelsen av kapitalismen. Knyttet til sparing og investeringer er nøysomhet et viktig virkemiddel for å øke materiell velferd i et langsiktig perspektiv. Zsolnai påpeker at denne instrumentelle tolkningen av nøysomhet medfører erosjon av den spirituelle betydningen av nøysomhet. Det er paradoksalt at resultatet av den tidlige kapitalismens fokus på nøysomhet har ledet frem til dagens forbrukssamfunn motivert av materiell grådighet, akkurat det motsatte av nøysomhet."

---

<sup>lix</sup> Skogsstyrelsen rapport 2023/21 s. 164

<sup>lx</sup> Från boken *Small is beautiful, A study of economics as if people mattered*, E. F. Schumacher, 2011 s. 30

<sup>lxi</sup> Masteroppgave vår 2022 - Hvilke evner trenger norske banker for å lykkes med den digitale transformasjonen?, Siri Sørensen og Kristine Reiming s. 98

<sup>lxii</sup> TA BORT FOTNOT? Se eksempelvis boken *Økologisk økonomi – Et perspektiv fra fremtiden*, Ove Jacobsen, 2019, s. 206: Waldemar Hopfenbeck — citat: "Han argumenterte også for at plan- og markedsøkonomi ikke er egnet til å løse dagens komplekse utfordringer, det er behov for et tredje alternativ basert på partnerskapsavtaler. På det konkrete handlingsplanet innfører Hopfenbeck sirkulære materialkretsløp gjennom etablering av retro-distribusjon som en ny funksjon i verdikjeden."

<sup>lxiii</sup> *Small is beautiful, A study of economics as if people mattered*, E. F. Schumacher, 2011, s. 181: "Everything sounds very difficult and in a sense it is very difficult if it is done *for* the people, instead of *by* the people."

<sup>lxiv</sup> Utredning om kommunalt handlingsrom og virkemidler i boligbyggemarkedet, rapport 21.11.2023, s. 36

<sup>lxv</sup> Meld. St. 23 (2023-2024) Finansmarkedsmeldingen 2024 om robusthet: s. 107 IMF pekar på att det norske banksystemet är robust. Och att "...det på mellomlang sikt er nødvendig med ytterligere finanspolitiske tiltak for å gi rom for nye investeringer og fremme klimainitiativ.."

<sup>lxvi</sup> *The Value of a Whale*, Buller 2022, s. 91

<sup>lxvii</sup> Omtänk 2017, Naturskyddsföreningen Sverige, s. 122: Inför du ny teknik eller nya tjänster måste du vinna acceptans hos människor genom att erbjuda fördelar: bekvämlighet, effektivitet, ekonomisk vinning.

<sup>lxviii</sup> Rapport: *Nettverk og plattformer for nasjonal oppfølging av EUs samfunnsoppdrag Klimanøytrale og smarte byer*, s. 24: Bygga hållbart i tre kan kräva "...mobilisering av aktører fra flere samfunnssektorer...."

<sup>lxix</sup> *Økologisk økonomi – Et perspektiv fra fremtiden*, Ove Jacobsen, 2019 s. 192 Om grønn økonomi: William Rees: "Ifølge Rees vil enhver økning i forbruk forsterke miljøproblemene." Så også "grønne" varer.

<sup>lxx</sup> Sustainable banking - Issues and challenges, Rosella Carè, 2018 s. 50 Sustainable verksamhet är i sig värdehöjande på en rad olika områden, såsom: "improvement of loan portfolio quality, improved brand value, attraction of investment, new business opportunities and improved analyst ratings."

<sup>lxxi</sup> Ekonomisk växt: sträng utlåningspolitikk vs. økonomisk växt, Bærekraft i bank - En komparativ studie om bærekraft i norske bankers utlåningspolitikk, bacheloroppgave NTNU, maj 2022 Aabølling, Kløstad, Vik, s. 22

<sup>lxxii</sup> Eksempel från Norge: Utredning om kommunalt handlingsrom og virkemidler i boligbyggemarkedet, rapport 21.11.2023, s. 5

<sup>lxxiii</sup> Ur Meld. St 13 (2023-2024) Bustadsmeldinga - Ein heilskapleg og aktiv bustadspolitikk for heile landet: s. 11, 13, 15 (1.5.3), 24, 77, 90, 95 (5.12): Norska regeringen om Husbanken, hushållens låneskuld, insatsområden (energi, förtätning och transformation samt styrka distrikten), norska hushåll har 60 % av sin förmögenhet i bostaden - investerande 100 miljarder de sista åren i sina bostäder (SSB tabell 10316), Husbanken om krav vid grön utlåning, regeringens omställningsmål för 2030 - mål om långsiktig grön omställning av hela ekonomin

s. 102 forenklede byggesaksbehandling

s. 106 5.5.4 Klima- og miljøvenleg bustadutvikling

<sup>lxxiv</sup> *Økologisk økonomi – Et perspektiv fra fremtiden*, Ove Jacobsen, 2019, s. 193-197

<sup>lxxv</sup> *Økologisk økonomi – Et perspektiv fra fremtiden*, Ove Jacobsen, 2019 s. 104: Kommunikation är basert på dessa tre nödvändiga betingelser